

ΣΤΕ 273/2019 [ΝΟΜΙΜΗ ΑΕΠΟ ΜΟΝΑΔΑ ΗΛΕΚΤΡΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟ ΒΙΟΜΑΖΑ]

Περίληψη

- Σε περίπτωση που, προϋφιστάμενα του Ειδικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ, περιφερειακά χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια έρχονται σε αντίθεση προς το περιεχόμενο του Ειδικού Πλαισίου, υπερισχύουν οι κατευθύνσεις και ρυθμίσεις, οι οποίες εισάγονται με το τελευταίο, προς τις οποίες πρέπει να εναρμονιστούν τα εν λόγω σχέδια, τροποποιούμενα αναλόγως, λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός ότι το Ειδικό Πλαίσιο είναι μεταγενέστερο και αφορά ειδικώς στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Σε κάθε περίπτωση, παρέχεται η δυνατότητα χωροθέτησης έργων ΑΠΕ με άμεση εφαρμογή του ως άνω Ειδικού Πλαισίου και πριν την εναρμόνιση προς αυτό προϋφιστάμενων χωροταξικών και πολεοδομικών σχεδίων.

Το ένδικο έργο ηλεκτροπαραγωγής από βιομάζα όχι μόνο δεν αντίκειται στις προβλέψεις των υπερκείμενων χωροταξικών σχεδίων αλλά συμβάλλει στην εξυπηρέτηση των στόχων που τίθενται ήδη στο Περιφερειακό Πλαίσιο Κρήτης του έτους 2003, δηλαδή, αφενός της μεγιστοποίησης των δυνατοτήτων διείσδυσης όλων των μορφών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην περιοχή της Κρήτης και αφετέρου της αξιοποίησης των γεωργικών υπολειμμάτων και αποβλήτων της τοπικής αγροτικής παραγωγής ως ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τούτο δε ως ζήτημα περιβαλλοντικής και ενεργειακής προτεραιότητας. Περαιτέρω, το ένδικο έργο εναρμονίζεται, σε επίπεδο Περιφέρειας, με τους στόχους των εγκεκριμένων Γενικού και Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.

Η νομικώς ενδεδειγμένη χωροθέτηση της ένδικης δραστηριότητας εντός της συγκεκριμένης αγροτικής περιοχής επιβεβαιώνεται και από το μεταγενέστερο αναθεωρημένο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) Περιφέρειας Κρήτης του έτους 2017, με το οποίο προωθείται η εγκατάσταση νέων μονάδων ΑΠΕ σε αγροτικές περιοχές, ακόμη και υψηλής γεωργικής παραγωγικότητας, με σκοπό τη μεγιστοποίηση της χρήσης της παραγόμενης από γεωργικά απόβλητα ενέργειας.

Το ένδικο έργο έχει μελετηθεί επαρκώς από χωροταξικής απόψεως, με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, εφόσον μάλιστα, κατά την ειδικώς αιτιολογημένη κρίση της Διοίκησης, πρόκειται για μικρή μονάδα χαμηλής οχλήσεως και οι χρησιμοποιούμενες πρώτες ύλες προέρχονται από γεωργικές εκμεταλλεύσεις της περιοχής εγκατάστασής της, συμβατές με τον χαρακτήρα της περιοχής της κοιλάδας της Μεσσαράς ως γεωργικής γης. Συνεπώς, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως.

Η τεκμηριωμένη χρησιμοποίηση τεχνολογίας φιλικής προς το περιβάλλον σε συνδυασμό με την εφαρμογή των κριτηρίων του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τη χωροθέτηση μονάδων βιομάζας, αποτελούν επαρκή αιτιολόγηση της προτεινόμενης επιλογής εκ μέρους της Διοίκησης. Εφόσον, μάλιστα, ο αιτών Δήμος δεν αντιπρότεινε κατά το στάδιο της διαβούλευσης συγκεκριμένες εναλλακτικές λύσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία του έργου, αλλά με την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως φαίνεται να αντιτίθεται γενικώς στην εκτέλεση έργων αξιοποίησης βιομάζας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, δεν ήταν, ούτε καθίσταται αναγκαία η περαιτέρω εξέταση από τη Διοίκηση εναλλακτικών λύσεων, όπως αβασίμως προβάλλεται.

Πρόεδρος: Αθ. Ράντος

Εισηγητής: Θ. Ζιάμου

Βασικές σκέψεις

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου, ζητείται η ακύρωση της 4626/30.11.2014 αποφάσεως του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρω-μένης Διοίκησης Κρήτης περί εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία νέας μονάδας ηλεκτροπαραγωγής από βιομάζα ισχύος 999,80 Kwe, ιδιοκτησίας “Ε.. Βιομάζα Χάρακα ΙΚΑ”, στη θέση “Σφακιανάκη Μύλος” Δ.Δ. Χάρακα Δήμου Αρχανών - Αστερουσίων Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου Περιφέρειας Κρήτης. Η ως άνω προσβαλλόμενη πράξη αναρτήθηκε στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ.
2. Επειδή, στη δίκη παρεμβαίνει, με προφανές έννομο συμφέρον, η εταιρεία με την επωνυμία “Ε. Β. Χ. ΙΚΕ” και τον διακριτικό τίτλο “Ε.Β..”, στο όνομα της οποίας έχει εκδοθεί η προσβαλλόμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
3. Επειδή, με την απόφαση 6876/4871/12.6.2008 της Ολομέλειας της Βουλής (Α΄ 128) εγκρίθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 3 του ν. 2742/1999 (Α΄ 207), το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης. Στο σχέδιο αυτό ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: Στο εισαγωγικό κεφάλαιο, παράγρ. III περ. Ε, ότι: «1. Η γεωργία αποτελεί δραστηριότητα η οποία συμβάλλει στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών (θέσεις εργασίας), στην παραγωγή ασφαλών γεωργικών προϊόντων και τροφίμων και στη διατήρηση της φυσιογνωμίας της υπαίθρου και του κοινωνικού ιστού. Παράλληλα, συντελεί στη δημιουργία ποικίλων ημιφυσικών οικοτόπων και τοπίων τα οποία, πέραν της αισθητικής αξίας, συνιστούν ενδιαιτήματα για την πλούσια πανίδα και χλωρίδα της χώρας μας...». Στο άρθρο 7 παράγρ. Α ότι μεταξύ των βασικών στόχων / επιδιώξεων είναι η «- Βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και διασφάλιση της οικολογικής και πολιτιστικής σημασίας των περιοχών της υπαίθρου..., - Ανάδειξη του πολυλειτουργικού χαρακτήρα της

γεωργίας και του ρόλου της ως σημαντικού «διαχειριστή» των φυσικών πόρων και του αγροτικού τοπίου. ...- Προστασία της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας και των βοσκοτόπων, λαμβάνοντας υπόψη: α) το ρόλο τους στην παραγωγική διαδικασία, τη διατήρηση της ποιότητας του περιβάλλοντος, αλλά και τις ανάγκες επέκτασης των οικισμών και την οικονομική ανάπτυξη ...- Διατήρηση της γεωργίας και της εντατικής κτηνοτροφίας, με παράλληλη προστασία της γεωργικής γης, ιδιαίτερα στις γόνιμες πεδινές περιοχές. Οι περιοχές αυτές περιλαμβάνουν: (α) ..., (ζ) το Ηράκλειο – Μεσσαρά – Ιεράπετρα στην Κρήτη, ... - Δραστικό περιορισμό της διάχυσης αστικών χρήσεων στη γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας. Τυχόν απόδοσή της σε άλλες χρήσεις πρέπει να γίνεται με φειδώ, ύστερα από στάθμιση των παραγόντων κόστους – ωφέλειας σε κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό επίπεδο, λαμβανομένων υπόψη των επιλογών ανάπτυξης που απορρέουν από το παρόν πλαίσιο...». Στο άρθρο 9, με το οποίο τίθενται κατευθύνσεις για την οργάνωση, μεταξύ άλλων του αγροτικού χώρου, αναφέρονται τα εξής: «- Για τις αγροτικές περιοχές υψηλής παραγωγικότητας: υλοποίηση πολιτικών και αποτελεσματικών μέτρων για την αειφόρο διαχείριση των εδαφικών και υδατικών πόρων...». Εξάλλου, το ίδιο Γενικό Σχέδιο λαμβάνει πρόνοια και για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ειδικότερα, στο εισαγωγικό κεφάλαιο, παράγρ. III περ. Β «Περιβάλλον και Φυσικοί Πόροι» αναφέρεται ότι: «Β.3.9. Στον τομέα των κλιματικών αλλαγών εκτιμάται ότι η χώρα μας θα ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της που απορρέουν από το Πρωτόκολλο του Κιότο και τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη μείωση των εκπομπών αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου. Προβλέπεται μία δέσμη μέτρων που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, μέτρα για την αύξηση της ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και τον περιορισμό των εκπομπών των μεγαλύτερων βιομηχανιών, την εφαρμογή βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών στη βιομηχανία, τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, την επέκταση της χρήσης φυσικού αερίου κ.ά.», στην δε περίπτ. Δ.1 «Ενέργεια» αναφέρεται ότι: «(στ): Το 2006 οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας κάλυψαν μόλις το 11,5% της συνολικής παραγωγής ηλεκτρισμού στην Ελλάδα, με το 9,71% από Υ-Η μονάδες 1,5% από αιολική ενέργεια και 0,23% από βιοαέριο. Εκτιμάται ότι στο άμεσο μέλλον θα υπάρξει ουσιαστική αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας, ιδίως με την ανάπτυξη αιολικής ενέργειας». Στο άρθρο 2, στο οποίο καθορίζονται οι στόχοι του σχεδίου, αναφέρεται ότι: «... δ. Εν όψει των οξύτατων προβλημάτων που προκαλεί η αλλαγή κλίματος με ταχύτατους ρυθμούς, τίθενται οι εξής στόχοι: - συνεχής μέριμνα για την εξοικονόμηση ενέργειας, - προώθηση εναλλακτικών πηγών ενέργειας φιλικότερων προς το περιβάλλον, ιδίως δε ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, - ενίσχυση των φυσικών αναδραστικών μηχανισμών (δάση, υγράτοποι, κ.λπ.), - προσαρμογή της χώρας στις νέες συνθήκες που

διαγράφουν οι κλιματικές αλλαγές και αντιμετώπιση των επιπτώσεων που αυτές συνεπάγονται (πυρκαγιές, πλημμύρες και διάβρωση, ξηρασία, υφαλμύρωση, απερήμωση και άλλα φυσικά φαινόμενα), με τη δημιουργία κατάλληλων προληπτικών μηχανισμών, υποδομών και σχεδίων δράσης. ε. Η παροχή ενός συνεκτικού πλαισίου κατευθύνσεων για τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού». Στο άρθρο 6 παρ. Β.1 αναφέρεται, ως προς τις υποδομές παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας, ότι επιδιώκεται: «(α) ..., (β) η αύξηση του ρυθμού διείσδυσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στη συνολική παραγωγή ενέργειας, σύμφωνα και με τις ειδικότερες κατευθύνσεις του οικείου Ειδικού Πλαισίου,...», στην δε παράγρ. Β.2.α ότι επιδιώκεται, μεταξύ των άλλων, η αξιοποίηση «- του δυναμικού της χώρας σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σύμφωνα με τις ειδικότερες κατευθύνσεις Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας». Στο άρθρο 10 παρ. 4 ως προς τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων αναφέρεται ότι: «Δ. Κλιματικές αλλαγές: Για την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών, πέραν των μέτρων που αφορούν την προστασία των νερών, του εδάφους και της ατμόσφαιρας, προβλέπονται επιπλέον και τα εξής: - Ταχεία προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. - Προώθηση λιγότερο ενεργοβόρων και ρυπογόνων μέσων μεταφοράς. - Υποδομές για γενίκευση της χρήσης φυσικού αερίου (ιδιαίτερα στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας). - Υποχρεωτική μείωση εκπομπών αερίων ρύπων, που συμβάλουν στη διόγκωση του φαινομένου του θερμοκηπίου, από βιομηχανίες. - Εφαρμογή βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών στις βιομηχανίες. - Μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας...».

4. Επειδή, περαιτέρω, στην 25291/2003 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, με την οποία εγκρίθηκε το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης (Β' 1486), ορίζεται στο κεφάλαιο Γ.1. με τίτλο «Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης» του άρθρου 3 ότι: «Συνεπώς, το πρότυπο χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας θα πρέπει να υποστηρίζει και αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες αντίστοιχα, ώστε να αναδεικνύονται νέες μορφές ανάπτυξης, με δράσεις και πρωτοβουλίες που κατευθύνονται προς: ... - τη διατύπωση συνολικής στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη, με έμφαση στην ανάπτυξη των δύο συνεργαζόμενων τομέων του Τουρισμού και της Γεωργίας, με την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και με κατάλληλα μέτρα χωροταξικής και περιβαλλοντικής πολιτικής, ανεξάρτητα από εξελίξεις στον ευρύτερο διεθνή χώρο και τις ρυθμίσεις στον τομέα των πολιτικών ανταγωνισμού, όπως αυτές θα διαμορφωθούν ... - την αντιμετώπιση των οξυμένων προβλημάτων στους κρίσιμους τομείς της αξιόπιστης κάλυψης της ηλεκτρικής ισχύος κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού παραγωγής ενέργειας και της διαχείρισης του υδάτινου δυναμικού, με ενίσχυση των τοπικών δυνατοτήτων, λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη τις χωροταξικές και περιβαλλοντικές παραμέτρους. Επισημαίνεται ότι ιδιαίτερα στις ΑΠΕ και τις

τεχνολογίες που αναπτύσσονται γύρω από αυτές η Κρήτη θα μπορούσε να αποτελέσει κέντρο ανάπτυξης επιδεικτικών πιλοτικών και παραγωγικών εφαρμογών και μεταφοράς τεχνολογίας στις γύρω περιοχές ...» (ΦΕΚ σελ. 20828) και ότι «Η χωρική οργάνωση της παραγωγής ενέργειας θα υποστηρίζεται κυρίως από τους δύο υφιστάμενους σταθμούς, ... Θα συνεχιστούν επίσης οι πρωτοβουλίες για την αξιοποίηση των νέων ενεργειακών τεχνολογιών και των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, βάσει Ειδικού Πλαισίου Ενέργειας, που πρέπει να καταρτιστεί, όπου θα ενταχθούν και οι προεγκρίσεις χωροθέτησης αιολικών πάρκων ...» (ΦΕΚ σελ. 20829). Προβλέπεται, επίσης, ότι «Στον υπόλοιπο δευτερογενή τομέα, δηλαδή κυρίως στην παραγωγή ηλεκτρισμού ... θα υπάρξουν μικτές τάσεις. Αφενός στις παραδοσιακές μορφές αυτών των δραστηριοτήτων ... ενώ θα αναπτυχθούν παράλληλα νέες και σύγχρονες μορφές παραγωγής αυτών των υπηρεσιών, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την παραγωγή ηλεκτρισμού από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας» (ΦΕΚ σελ. 20830). Στο κεφάλαιο Γ.3.4.1. (Αγροτικός χώρος) αναφέρεται ότι "... Η απαραίτητη γεωργική γη που θα προστατευθεί θεσμικά θα προκύψει μέσα από ανάλογες μελέτες και θα οροθετηθεί μέσα από ΓΠΣ ή ΣΧΟΑΑΠ ή ΖΟΕ. Επίσης, στο κεφάλαιο Γ.3.6.1. (Ενέργεια) αναφέρεται ότι «Ως γενική κατεύθυνση θεωρείται ότι η Κρήτη μπορεί να χρησιμεύσει ως "πιλοτική" περιφέρεια, κέντρο επίδειξης και ανταλλαγής εμπειριών και μεταφοράς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας για εκτεταμένες εφαρμογές ΑΠΕ ... Επίσης θα πρέπει να υλοποιηθούν εγκαταστάσεις αξιοποίησης όλων των μορφών ΑΠΕ, ..., καθώς και υλοποίηση πιλοτικών εφαρμογών πολλαπλού σκοπού ... Η Περιφέρεια Κρήτης διαθέτει πλήρεις κατευθύνσεις και λεπτομερές σχέδιο Περιφερειακού Ενεργειακού Προγραμματισμού που αφορά στη συμβατική ηλεκτροπαραγωγή και σε όλες τις μορφές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων διεξόδους τους, καθώς και στην πληροφόρηση - ενημέρωση του κοινού για την ορθολογική χρήση και εξοικονόμηση ενέργειας.» (ΦΕΚ σελ. 20838). Μετά την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης και την άσκηση της κρινόμενης αίτησης, το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Κρήτης αναθεωρήθηκε με την υπ' αριθμ. 42284/13.10.2017 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας "Έγκριση αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Κρήτης και έγκριση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού" (ΦΕΚ ΑΑΠ 260/8.11.2017), μεταξύ των διατάξεων της οποίας περιλαμβάνονται τα εξής: Άρθρο 6. Ευρύτερες χωρικές ενότητες (...) 3. Χωρικές ενότητες ανάπτυξης ενέργειας από ΑΠΕ (...) Εκτιμάται, εξίσου, ότι θα υλοποιούνται εγκαταστάσεις αξιοποίησης όλων των μορφών ΑΠΕ (ενεργειακή αξιοποίηση των αστικών απορριμμάτων και υπολειπόμενης βιομάζας - βιορευστών ... Μονάδες παραγωγής ενέργειας από βιομάζα - βιοαέριο - βιορευστά θα χρησιμοποιούν αποκλειστικά πρώτη ύλη που παράγεται στην Κρήτη, με σύγχρονη εφαρμογή των προβλέψεων του

- εγκεκριμένου ΠΕΣΔΑ της Περιφέρειας, αλλά και του νέου ΕΣΔΑΚ. Άρθρο 16. Χωρική διάρθρωση, εξειδίκευση και συμπληρωματικότητα των παραγωγικών δραστηριοτήτων. 1. (...) Με στόχο την ενίσχυση της παραγωγής προϊόντων υψηλής ποιότητας και την προστασία της γεωργικής γης, το σύνολο αυτής χαρακτηρίζεται ως περιοχή αναζήτησης “γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας” και δίνεται κατεύθυνση στα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού για τον ακριβέστερο γεωγραφικό ή άλλο προσδιορισμό της. (...) Από τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού λαμβάνεται ειδική μέριμνα, με μέτρα και προτάσεις χωρικού χαρακτήρα, για την προστασία της γεωργικής γης και την αποφυγή συγκρούσεων μεταξύ των χρήσεων “καλλιέργειες υπό κάλυψη” και “οικιστικό περιβάλλον, τουρισμός - παραθερισμός”. (...) Κεφάλαιο ΣΤ: ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ. Άρθρο 20. Όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος. (...) 7. Για την προστασία της Αγροτικής Γης Υψηλής Παραγωγικότητας στην περιοχή εφαρμογής του Σχεδίου, να εφαρμόζονται τα ακόλουθα: 7.1. (...) 7.2. Οι δραστηριότητες που επιτρέπεται να χωροθετηθούν σε ΑΓΥΠ είναι αυτές που συνάδουν με τον χαρακτήρα της αγροτικής εκμετάλλευσης (όπως αυτή ορίζεται στο ν. 3874/2010 (ΦΕΚ 151 Α6.9.2010) καθώς και ορισμένες μορφές ΑΠΕ (Άρθρο 39 του ν. 4062/2012 και Άρθρο 8 του ν. 4203/2013). 7.3. Ο χαρακτηρισμός των εκτάσεων ως ΑΓΥΠ ή όχι καθώς και για το επιτρεπτό χωροθέτησης των δραστηριοτήτων εντός αυτών, μέχρι την έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης οριοθέτησης της ΑΓΥΠ, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, να γίνεται κατόπιν σχετικής γνωμοδότησης από τις Περιφερειακές Επιτροπές Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (ΠΕΧΩΠ) των Διευθύνσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Περιφερειακών Ενοτήτων (ΠΕ).
5. Επειδή, εξάλλου, με την απόφαση 49828/12.11.2008 της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης (Β΄ 2464), το οποίο εκδόθηκε κατ’ επίκληση του ν. 2742/1997, εγκρίθηκε το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΧΠ/ΑΠΕ) καθώς και η στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού. Κατά την εκπόνηση του σχεδίου ελήφθησαν υπόψη οι τεθέντες με την Οδηγία 2001/77/ΕΚ ενδεικτικοί στόχοι συμμετοχής των ΑΠΕ στην εθνική ακαθάριστη κατανάλωση ενέργειας και την κοινοτική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας [ΗΕ-ΑΠΕ] μέχρι το 2010 (12% και 22,1% αντιστοίχως, βλ. αιτιολ. σκ. 7 και άρθ. 3 παρ. 4, ειδικώς δε για την Ελλάδα 20,1%, βλ. παράρτημα Ι της Οδηγίας), καθώς και τους τεθέντες στόχους με το άρθρο 27 παρ. 9 του ν. ν. 3468/2010 [(Α΄ 129), ΗΕ-ΑΠΕ 20,1% μέχρι το 2010 και 29% μέχρι το 2020]. Με το Ειδικό αυτό Πλαίσιο επιδιώκεται, εκτός των άλλων, να παρασχεθεί ένα σαφές πλαίσιο στις αδειοδοτούσες αρχές και τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις,

ώστε να προσανατολιστούν σε καταρχήν κατάλληλες από χωροταξικής απόψεως περιοχές εγκατάστασης και να περιορίσουν έτσι τις αβεβαιότητες και τις συγκρούσεις χρήσεων γης (άρθρο 1 παρ. 2). Με το κεφάλαιο Β του Σχεδίου (άρθρα 4-11) θεσπίζονται κανόνες χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων, με το κεφάλαιο Γ (άρθρα 12-16) κανόνες χωροθέτησης μικρών υδροηλεκτρικών έργων, με το κεφάλαιο Δ (άρθρα 17-20) κανόνες χωροθέτησης λοιπών εγκαταστάσεων ΑΠΕ, με το κεφάλαιο Ε (άρθρα 21-22) ορίζονται κατευθύνσεις για τον «υποκείμενο» χωροταξικό σχεδιασμό, μεταξύ των οποίων η κατ' άρθ. 8 παρ. 2 του ν. 2742/1999 υποχρέωση εναρμονίσεως των περιφερειακών σχεδίων με το ΕΣΧ/ΑΠΕ (άρθρο 21 παρ. 1), με το κεφάλαιο ΣΤ (άρθρο 23) καταστρώνεται πρόγραμμα δράσης για την επίτευξη των στόχων του σχεδίου, ενώ το κεφάλαιο Ζ περιέχει τελικές και μεταβατικές διατάξεις, καθώς και παραρτήματα και διαγράμματα για την εφαρμογή του σχεδίου. Ειδικότερα, στο άρθρο 18 του κεφαλαίου Δ του σχεδίου, με τίτλο «Κριτήρια χωροθέτησης εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ενέργειας από βιομάζα ή βιοαέριο», ορίζεται ότι: «1. Ως προνομιακές περιοχές χωροθέτησης εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ενέργειας από βιομάζα ή βιοαέριο, θεωρούνται ενδεικτικά, οι χώροι που ευρίσκονται πλησίον γεωργικών εκμεταλλεύσεων παραγωγής της πρώτης ύλης, ΧΥΤΑ, εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, μεγάλων κτηνοτροφικών ή πτηνοτροφικών μονάδων, μονάδων παραγωγής χαρτοπολτού, μονάδων παραγωγής χυμών και τοματοπολτού, πάσης φύσεως γεωργικών ή κτηνοτροφικών βιομηχανιών, ζωοτροφών κ.λπ. 2. Ως ζώνες αποκλεισμού για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ενέργειας από βιομάζα ή βιοαέριο, δηλαδή ζώνες στις οποίες πρέπει να αποκλείεται η εγκατάστασή τους, ορίζονται οι περιοχές που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ.1 της παρούσας απόφασης. 3. Οι εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ενέργειας από βιομάζα ή βιοαέριο πρέπει να τηρούν τις ελάχιστες αποστάσεις από τις γειτνιάζουσες χρήσεις γης, δραστηριότητες και δίκτυα τεχνικής υποδομής που καθορίζονται στους πίνακες του Παραρτήματος VI της παρούσας απόφασης». Το δε άρθρο 6 με τίτλο «Περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας», όπως ίσχυε πριν τον ν. 3851/2010 (Α' 85), όριζε στην παράγρ. 1 ότι: «1. Σε όλες τις κατηγορίες περιοχών του προηγούμενου άρθρου [= άρθ. 5 περί κατ' αρχήν κατάλληλων περιοχών για την ανάπτυξη ΑΠΕ], πρέπει να αποκλείεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός: α. ... ια. Άλλων περιοχών ή ζωνών που υπάγονται σήμερα σε ειδικό καθεστώς χρήσεων γης, βάσει του οποίου δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση αιολικών και για όσο χρόνο ισχύουν." Στο δε Παράρτημα VI, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 18 παρ. 3 του ΕΧΠ για τις ΑΠΕ, καθορίζονται ελάχιστες αποστάσεις εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ενέργειας από βιοαέριο ή βιομάζα, από γειτνιάζουσες χρήσεις γης, δραστηριότητες και δίκτυα τεχνικής υποδομής, από περιοχές και στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς, από οικιστικές δραστηριότητες, από τα Δίκτυα

Τεχνικής Υποδομής και ειδικές χρήσεις, καθώς και από αναπτυξιακές ζώνες και δραστηριότητες.

6. Επειδή, εν συνεχεία δημοσιεύθηκε ο ν. 3851/2010 «Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής κ.λπ.» (Α΄ 85), σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2009/28/ΕΚ σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ΑΠΕ (L 140), με την οποία θεσπίσθηκε κανονιστικό πλαίσιο για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (βλ. ΣΕ 3367/2015 Ολ., 1421/2013 7μ.). Ο νόμος αυτός απέβλεπε, ιδίως, στην προστασία του κλίματος, η οποία αποτελεί περιβαλλοντική και ενεργειακή προτεραιότητα «υψίστης σημασίας για τη χώρα» (άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 3468/2006, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3851/2010), στην επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, προκειμένου αφενός να μειωθούν οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, αφετέρου δε να επιτευχθεί η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας, και στην τόνωση της επιχειρηματικότητας στον τομέα των ΑΠΕ. Με το ν. 3851/2010 καθορίσθηκαν, μεταξύ άλλων, ως εθνικοί στόχοι για τις ΑΠΕ μέχρι το 2020 η συμμετοχή της ενέργειας από ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας σε 20% (έναντι στόχου 18% για την Ελλάδα σύμφωνα με την Οδηγία 2009/28, άρθ. 3 και Παράρτημα Ι αυτής), η δε συμμετοχή της ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας σε ποσοστό τουλάχιστον 40% (άρθ. 1), ρυθμίσθηκαν τα της άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ (άρθρο 2), απλουστεύθηκε η διαδικασία εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων, ιδίως με την κατάργηση της ΠΠΕΑ και την έκδοση μόνο ΕΠΟ (άρθρο 3 παρ. 1), καθορίσθηκαν τα της άδειας εγκαταστάσεως, ΕΠΟ, και λειτουργίας των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ (άρθρο 3 παρ. 2), τροποποιήθηκε ο ν. 1650/1986 ώστε να ληφθεί υπόψη η ανάγκη αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και προβλέφθηκε η εγκατάσταση σταθμών ΑΠΕ εντός και εγγύς προστατευόμενων περιοχών των άρθρων 18 και 19 αυτού (άρθρο 8 παρ. 1 και 2), τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του ν. 2742/1999 προκειμένου να προωθηθεί η διεύρυνση των ΑΠΕ σε όλα τα στάδια του χωροταξικού σχεδιασμού και ορίσθηκε ότι τα περιφερειακά κ.λπ χωροταξικά σχέδια πρέπει να εναρμονίζονται με το ειδικό χωροταξικό σχέδιο ΑΠΕ, άλλως εφαρμόζονται ευθέως οι διατάξεις αυτού (άρθρο 9 παρ. 1-3), συνεστήθη αυτοτελής υπηρεσία στο Υπουργείο ΠΕΚΑ για την εξυπηρέτηση επενδυτών έργων ΑΠΕ (άρθρο 11), και ορίσθηκε ότι ο χαρακτηρισμός εκτάσεων κατ' άρθρο 14 του ν. 998/1979 για σταθμούς και συνοδευτικά έργα ΑΠΕ χωρεί «κατά προτεραιότητα σε σχέση με άλλα αιτήματα» εντός μηνός από της αιτήσεως (άρθρο 12 παρ. 11). Εξάλλου, με τις διατάξεις του εν λόγω νόμου επήλθαν ριζικές αλλαγές, μεταξύ άλλων και στο καθεστώς προστασίας της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας. Ειδικότερα, με το άρθρο 9 παρ. 7 του ν. αυτού αντικαταστάθηκε η διάταξη του άρθ. 56 περ. α΄ του ν.

- 2637/1998 [άρθρ. 24 ν. 2945/2001], ως εξής: «6. α) Σε αγροτεμάχια που χαρακτηρίζονται από τη Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης του οικείου νομού ως αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας, απαγορεύεται η άσκηση οποιασδήποτε άλλης δραστηριότητας, εκτός από τη γεωργική εκμετάλλευση και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμούς ΑΠΕ». Περαιτέρω, με το άρθρο 9 παρ. 4 του ίδιου ν. καταργήθηκε η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 α' του ΕΧΠ για τις ΑΠΕ, η οποία καθόριζε ως περιοχές αποκλεισμού τις περιοχές που υπάγονται σε ειδικό καθεστώς χρήσεων γης, βάσει του οποίου δεν επιτρέπεται η εκεί χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων, συνεπώς δε και εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα, όπως η επίδικη.
7. Επειδή, ήδη, στο άρθρο 21 του Ειδικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 9 παρ. 4 του ν. 3851/2010, ορίζεται ότι «1. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 2742/1999, τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης πρέπει να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις των Ειδικών Πλαισίων, ενώ παράλληλα οφείλουν να εξειδικεύουν και να συμπληρώνουν τις επιλογές και ρυθμίσεις τους. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 2742/1999, αντίστοιχη υποχρέωση εναρμόνισης καθιερώνεται και για τα υποκείμενα πολεοδομικά σχέδια και χρήσεων γης, όπως είναι ιδίως τα Ρυθμιστικά Σχέδια, τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια και τα Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτών Πόλεων και οι Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου. 2. Κατά την ανωτέρω διαδικασία εναρμόνισης, πρέπει να λαμβάνονται ειδικότερα υπόψη τα ακόλουθα: α. Τα ΓΠΣ και τα ΣΧΟΟΑΠ δεν μπορούν να εισάγουν περιοριστικές ρυθμίσεις για την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ, πέραν όσων ήδη προβλέπονται με τις διατάξεις του παρόντος Ειδικού Πλαισίου. β. ... 3. ...». Περαιτέρω, στο άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 3851/2010 (Α' 85) ορίζεται ότι: «Για την εγκατάσταση σταθμών ΑΠΕ λαμβάνονται υπόψη μόνο εγκεκριμένα χωροταξικά, πολεοδομικά, ρυθμιστικά ή άλλα σχέδια χρήσεων γης και εγκεκριμένες μελέτες που εναρμονίζονται προς το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464 Β') και τεκμηριώνουν επαρκώς ότι έχουν λάβει μέριμνα και έχουν διασφαλίσει τη μέγιστη αξιοποίηση του διαθέσιμου δυναμικού ΑΠΕ. Αν δεν υπάρχουν τέτοια σχέδια, η έγκριση εγκατάστασης σταθμών ΑΠΕ γίνεται με εφαρμογή των κατευθύνσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464 Β')». Εξάλλου, στο άρθρο 9 του ν. 2742/1999 (Α' 207) προστέθηκε, με την παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 3851/2010, παράγραφος 3, η οποία ορίζει τα εξής: «Στις περιπτώσεις ήδη θεσμοθετημένων Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, ρυθμιστικών σχεδίων, γενικών πολεοδομικών σχεδίων, ζωνών οικιστικού ελέγχου ή άλλων σχεδίων χρήσεως γης, το περιεχόμενο των οποίων δεν καλύπτει επαρκώς τις κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου

Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και μέχρι την εναρμόνισή τους προς τις κατευθύνσεις αυτές, η χωροθέτηση των έργων ΑΠΕ γίνεται με άμεση και αποκλειστική εφαρμογή των κατευθύνσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464Β΄)». Όπως έχει κριθεί, από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι σε περίπτωση που προϋφιστάμενα του Ειδικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ περιφερειακά χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια έρχονται σε αντίθεση προς το περιεχόμενο του Ειδικού Πλαισίου, υπερισχύουν οι κατευθύνσεις και ρυθμίσεις, οι οποίες εισάγονται με το τελευταίο, προς τις οποίες πρέπει να εναρμονιστούν τα εν λόγω σχέδια, τροποποιούμενα αναλόγως, λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός ότι το Ειδικό Πλαίσιο είναι μεταγενέστερο και αφορά ειδικώς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Σε κάθε περίπτωση, παρέχεται η δυνατότητα χωροθέτησης έργων ΑΠΕ με άμεση εφαρμογή του ως άνω Ειδικού Πλαισίου και πριν την εναρμόνιση προς αυτό προϋφιστάμενων χωροταξικών και πολεοδομικών σχεδίων (πρβλ. ΣτΕ 1421/2013 επταμ., σκ. 20, ΣτΕ 47/2018, σκ. 24).

8. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η επίμαχη μονάδα ηλεκτροπαραγωγής από βιομάζα πρόκειται να αξιοποιεί θερμοχημικά φυτική βιομάζα κατά μέγιστον 21.550 τόνων, όπως πυρηνόξυλο από πυρηνοελαιουργεία, στερεά απόβλητα οινοποιείων (grape romace) και γεωργικά απόβλητα (κλαδοδέματα ελιάς και κληματίδες) καθώς και υπολείμματα ξυλείας (Woodchir) από εμπόρους, τα οποία, μέσω της διεργασίας της αεριοποίησης παράγουν καύσιμο αέριο (αέριο σύνθεσης) ή ξυλαέριο, που στη συνέχεια, αφού καθαριστεί, θα καίγεται σε τέσσερις (4) Μηχανές Εσωτερικής Καύσης (ΜΕΚ) παράγοντας ηλεκτρική ενέργεια. Η παραγόμενη θερμική ενέργεια των καυσαερίων των ΜΕΚ θα χρησιμοποιείται στο μεγαλύτερο μέρος της εντός του σταθμού για την ξήρανση των πρώτων υλών. Η μονάδα προβλέπεται να εγκατασταθεί σε αγροτεμάχιο έκτασης 10.941,33 τμ, που έχει χαρακτηριστεί τελεσιδικώς ως “γεωργική γη” από τη Διεύθυνση Δασών Ηρακλείου ενώ για τον χαρακτηρισμό της ως “Γης Υψηλής Παραγωγικότητας” έχει γνωμοδοτήσει και η ΠΕΧΩΠ ΠΕ Ηρακλείου, στο Πρακτικό της Νο 23, κείται δε εκτός ΣΧΟΑΑΠ ή ΓΠΣ και εκτός περιοχών Natura 2000, αρχαιολογικών χώρων ή άλλων προστατευόμενων περιοχών. Η μονάδα θα έχει τη δυνατότητα να επιλέγει το βέλτιστο μείγμα από τις μέγιστες ποσότητες πρώτων υλών που περιγράφονται στην προσβαλλόμενη πράξη, σύμφωνα με τις εκάστοτε επικρατούσες συνθήκες διαθεσιμότητας, ώστε να υπάρχει συνεχής τροφοδοσία της μονάδας, αποφεύγοντας την ακινητοποίησή της σε περιπτώσεις έλλειψης τροφοδοσίας όταν κάποια κατηγορία πρώτων υλών δεν είναι διαθέσιμη. Για την προμήθεια της πρώτης ύλης ο φορέας του έργου έχει συνάψει σχετικές συνεργασίες με αγροτικούς συνεταιρισμούς. Γενικότερα, η προμήθεια της πρώτης ύλης, όπως προτείνεται στη μελέτη αλλά και με βάση οποιοδήποτε μελλοντικό εναλλακτικό σενάριο

- τροφοδοσίας, θα περιλαμβάνει υλικά και απόβλητα γεωργικής ή κτηνοτροφικής προέλευσης της περιοχής του έργου, σε μία ακτίνα όχι μεγαλύτερη των 30 χιλιομέτρων από τη θέση του έργου (όπως προτάθηκε από την Επιτροπή Περιβάλλοντος και Χωροταξίας Περιφέρειας Κρήτης και έγινε αποδεκτό από το Περιφερειακό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης [ΠΕΣΠΑ]), ώστε να πληρούται η συνθήκη της εγγύτητας και της αυτάρκειας, οι οποίες αποτελούν βασικές αρχές για την ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων. Οι μεταφορές των πρώτων υλών θα γίνονται με ευθύνη του αποστολέα και ειδικότερα εκείνων που βρίσκονται σε υγρή μορφή θα γίνονται με ειδικά αδειοδοτημένα για τον σκοπό αυτό βυτία.
9. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης παρέλειψε οφειλόμενη νόμιμη ενέργεια, μη λαμβάνοντας υπόψη κατά την έγκριση της οικείας ΜΠΕ οιασδήποτε χωροταξικούς παράγοντες ούτε τις παραπλήσιες ανθρώπινες και γεωργικές δραστηριότητες ούτε κάποια προηγούμενη συνολική μελέτη ή ολοκληρωμένο χωροταξικό σχέδιο αναφορικά με τις σχεδιαζόμενες μονάδες στην περιοχή, την τοποθεσία τους, τις αποστάσεις μεταξύ τους, τις επιτρεπτές παρακείμενες δραστηριότητες και τις ενδεχόμενες σωρευτικές επιπτώσεις στο περιβάλλον από τη λειτουργία περισσότερων όμοιων μονάδων, όλα δε αυτά κατά παραβίαση του άρθρου 9 παρ. 2 του ν. 3851/2010 και του άρθρου 18 του ΕΧΠ για τις ΑΠΕ, που προβλέπει την επιλογή των κατάλληλων περιοχών για την εγκατάσταση έργων ΑΠΕ βιομάζας και τον αποκλεισμό άλλων, με βάση τη φυσιογνωμία, τη φέρουσα ικανότητα και το εν γένει περιβάλλον των επίμαχων περιοχών.
10. Επειδή, όπως συνάγεται από τις προαναφερόμενες διατάξεις (βλ. σκ. 3-7), το ένδικο έργο ηλεκτροπαραγωγής από βιομάζα όχι μόνο δεν αντίκειται στις προβλέψεις των υπερκείμενων χωροταξικών σχεδίων αλλά συμβάλλει στην εξυπηρέτηση των στόχων που τίθενται ήδη στο Περιφερειακό Πλαίσιο Κρήτης του έτους 2003, δηλαδή, αφενός της μεγιστοποίησης των δυνατοτήτων διείσδυσης όλων των μορφών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην περιοχή της Κρήτης και αφετέρου της αξιοποίησης των γεωργικών υπολειμμάτων και αποβλήτων της τοπικής αγροτικής παραγωγής ως ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τούτο δε ως ζήτημα περιβαλλοντικής και ενεργειακής προτεραιότητας. Περαιτέρω, το ένδικο έργο εναρμονίζεται, σε επίπεδο Περιφέρειας, με τους στόχους των εγκεκριμένων Γενικού και Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης. Ειδικότερα, η χωροθέτηση του ένδικου έργου στη χαρακτηριζόμενη από το Γενικό Πλαίσιο ως γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας (πεδιάδα της Μεσσαράς) επιχειρείται, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 7 του άρθρου 9 του ν. 3851/2010, κατ' ευθεία εφαρμογή των κριτηρίων χωροθέτησης που προβλέπονται στο άρθρο 18 του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου (ΕΧΠ) για τις ΑΠΕ, εξυπηρετεί δε και αναδεικνύει τον χαρακτήρα της ως σύγχρονης αγροτικής εκμετάλλευσης, χωρίς να εμποδίζεται από ειδικότερες προβλέψεις υποκείμενου (του

περιφερειακού) επιπέδου σχεδιασμού (ΓΠΣ, ΣΧΟΑΑΠ, ΖΟΕ κ.λπ.). Η νομικώς ενδεδειγμένη χωροθέτηση της ένδικης δραστηριότητας εντός της συγκεκριμένης αγροτικής περιοχής επιβεβαιώνεται και από το μεταγενέστερο αναθεωρημένο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) Περιφέρειας Κρήτης του έτους 2017, με το οποίο προωθείται η εγκατάσταση νέων μονάδων ΑΠΕ σε αγροτικές περιοχές, ακόμη και υψηλής γεωργικής παραγωγικότητας, με σκοπό τη μεγιστοποίηση της χρήσης της παραγόμενης από γεωργικά απόβλητα ενέργειας. Εξάλλου, η ένδικη μονάδα βιομάζας, η οποία αποτελεί μία εκ των 15 συνολικώς σχεδιαζόμενων μονάδων βιομάζας αντίστοιχης ισχύος με την επίδικη (1MW) σε όλη την Κρήτη (εκ των οποίων μόνο μία ακόμη μονάδα πέραν της προσβαλλόμενης έχει ήδη αδειοδοτηθεί στη θέση Αμμουδαρές Δ.Δ. Καλυβίων, σύμφωνα με το 645/25.2.2015 έγγραφο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης προς τον Δήμο Αρχανών - Αστερουσίων), δεν δύναται να προκαλέσει, σωρευτικώς με τις μελλοντικές, αρνητικές συνέπειες στο περιβάλλον, καθόσον μάλιστα από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι οι σχεδιαζόμενες 15 μονάδες δεν πρόκειται να λειτουργήσουν ταυτόχρονα στο άμεσο μέλλον και ότι πάντως, για λόγους χρονικής προτεραιότητας, με την αδειοδότηση της παρεμβαίνουσας εταιρείας, δεν εξαντλούνται τα όρια της φέρουσας αντοχής της ευρύτερης περιοχής ούτε σημειώνεται υπέρβασή τους. Εξάλλου, στο σημείο 63 του προοιμίου της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ διευκρινίζεται ότι το περιθώριο εγκατεστημένης ισχύος για σταθμούς βιομάζας, βιορευστών, βιοκαυσίμων έχει καθοριστεί από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) στα 15 MW για το νησιωτικό μη διασυνδεδεμένο δίκτυο της Κρήτης, ενώ έχει ήδη υπολογιστεί ότι το συνολικό αξιοποιήσιμο δυναμικό βιομάζας της Κρήτης αρκεί να καλύψει μονάδες βιομάζας συνολικής ισχύος 31 MW στην περιοχή της Μεσσαράς. Περαιτέρω, από το Περιφερειακό Πλαίσιο Κρήτης δεν προκύπτει ότι η εκπόνηση ειδικής, συνολικής μελέτης για τις μονάδες βιομάζας αποτελεί τυπική προϋπόθεση για την αδειοδότησή τους σε περιοχή γεωργικής γης, η οποία αποτελεί κατά το Γενικό Χωροταξικό Πλαίσιο αλλά και κατά το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ, περιοχή προτεραιότητας εγκατάστασης έργων βιομάζας (πρβλ. ΣτΕ 47/2018, σκ. 24). Από τα παραπάνω δεδομένα προκύπτει ότι το ένδικο έργο έχει μελετηθεί επαρκώς από χωροταξικής απόψεως, με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, εφόσον μάλιστα, κατά την ειδικώς αιτιολογημένη κρίση της Διοίκησης, πρόκειται για μικρή μονάδα (1 MW) χαμηλής οχλήσεως και οι χρησιμοποιούμενες πρώτες ύλες προέρχονται από γεωργικές εκμεταλλεύσεις της περιοχής εγκατάστασής της, συμβατές με τον χαρακτήρα της περιοχής της κοιλάδας της Μεσσαράς ως γεωργικής γης. Συνεπώς, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως.

11. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται, γενικότερα, ότι ενώ κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης τόσο όσο ο αιτών Δήμος όσο και η Περιφέρεια

Κρήτης (Επιτροπή Περιβάλλοντος και Χωροταξίας) και τοπικοί φορείς της περιοχής εξέφεραν αντιρρήσεις στην έγκριση της συγκεκριμένης Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), εντοπίζοντας σειρά πλημμελειών αυτής, οι ενστάσεις τους δεν έτυχαν ουσιαστικής αξιολόγησης από τον φορέα του έργου και την Αποκεντρωμένη Διοίκηση ούτε λήφθηκαν εν γένει υπόψη κατά την τελική έγκριση του έργου. Οι ως άνω ενστάσεις, οι οποίες αφορούσαν τόσο τη χωροθέτηση των μονάδων, όσο και τις πρώτες ύλες παραγωγής βιομάζας και την προέλευσή τους, τη ρύπανση και την εν γένει περιβαλλοντική επιβάρυνση που, κατά την άποψη του αιτούντος Δήμου, αναμένεται να προκαλέσει το έργο λόγω της συνολικής εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα και λοιπών αέριων ρύπων και σωματιδίων και λόγω της έκλυσης οσμών και της παραγόμενης θερμότητας, επανεισάγονται με την κρινόμενη αίτηση του Δήμου Αρχανών, ως λόγοι ακυρώσεως κατά της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ του σχεδιαζόμενου έργου. Συναφώς προβάλλεται ως λόγος ακυρώσεως ότι η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης παρέβη την αρχή της χρηστής διοίκησης κατά τη διαδικασία έγκρισης του ένδικου έργου λόγω της μη παροχής ίσων ευκαιριών στους συμμετέχοντες στη διαβούλευση φορείς να αντικρούσουν τα στοιχεία που παρουσίασε ο φορέας του έργου ως απάντηση στις ενστάσεις και αντιρρήσεις του Δήμου Αρχανών, ο εν λόγω δε ισχυρισμός αποδεικνύεται, κατά τα προβαλλόμενα από τον αιτούντα Δήμο, και από την ανάρτηση της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ εσπευσμένως και κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, χωρίς προηγουμένως να κοινοποιηθεί σε όλους τους φορείς που συμμετείχαν στη διαβούλευση.

12. Επειδή, στο σώμα της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ γίνεται ειδική αναφορά σε όλα τα ζητήματα που τέθηκαν στο στάδιο της διαβούλευσης από διάφορους φορείς, καθώς και στις απαντήσεις, στις πρόσθετες διευκρινίσεις - συμπληρώσεις, στις τροποποιήσεις και σε όλα γενικότερα τα στοιχεία που παρασχέθηκαν σχετικώς από τον φορέα του έργου (βλ. σημ. 43, 47, 50, 57-60, 61, 63-65 του προοιμίου της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ), από όλα δε τα παραπάνω στοιχεία συνάγεται ότι τα κρίσιμα για την έκδοση της πράξης ζητήματα συζητήθηκαν ενδελεχώς κατά το στάδιο που προηγήθηκε της έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης και λήφθηκαν υπόψη όλες οι διατυπωθείσες αντιρρήσεις (κυρίως εκ μέρους της Περιφέρειας Κρήτης), μετά από τήρηση της διαδικασίας περί συμμετοχής των ενδιαφερομένων στην περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου, λαμβανομένης υπόψη και της νομικής επιταγής για την κατά το δυνατόν ταχεία διεκπεραίωση της οικείας διαδικασίας (άρθρα 3 παρ. 2 και 4 παρ. 3 και 19 του ν. 4014/2011, Α' 209, άρθρο 4 της ΚΥΑ Η.Π. 37111/2012/ 26.9.2003, Β'1391 και ΚΥΑ 1649/45/2014, Β'45). Αορίστως δε κατά τα λοιπά προβάλλει ο αιτών Δήμος, ο οποίος πάντως συμμετείχε στη διαδικασία της διαβούλευσης, ότι οι ενστάσεις του κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας έχρηζαν ειδικότερης και οπωσδήποτε θετικής απαντήσεως από τη Διοίκηση, ενώ, εξάλλου, δεν προβάλλει ούτε προκύπτει

από τα στοιχεία του φακέλου ότι εμποδίστηκε από ενέργειες της Διοίκησης ή του φορέα του έργου να προβάλει πρόσθετους ισχυρισμούς αντίκρουσης των προταθέντων περιβαλλοντικών όρων. Περαιτέρω δε, ενόψει της παρέλευσης ικανού χρόνου από την πρώτη δημοσιοποίηση της ΜΠΕ του έργου (Ιούλιος 2014) έως την ανάρτηση στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ της τελικής έγκρισης του έργου με την προσβαλλόμενη πράξη (Ιανουάριος 2015), την οποία ο Δήμος Αρχανών προσέβαλε πάντως με (την κρινόμενη) αίτηση ακυρώσεως, δεν παρίσταται βάσιμος ο προβαλλόμενος ειδικότερος ισχυρισμός του αιτούντος Δήμου ότι ακόμη και η δημοσιοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης έλαβε χώρα κατά τρόπο εσπευσμένο, όπως και η λοιπή διοικητική διαδικασία, και δη σε χρονικό σημείο κατά το οποίο δεν υπήρχε επαρκής χρόνος αντίδρασης εκ μέρους των ενδιαφερόμενων ή θιγόμενων φορέων. Ενόψει των ανωτέρω είναι απορριπτέος ο λόγος ακυρώσεως περί παραβίασεως της αρχής της χρηστής διοίκησης κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης.

13. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ειδικότερα ότι η Αποκεντρωμένη Διοίκηση, εγκρίνοντας το ένδικο έργο, δεν παρέσχε ειδική, νόμιμη και εμπειριστατωμένη αιτιολογία για μία σειρά ζητημάτων χρήσης πρώτων υλών, όπως για τη χρήση εισαγόμενης πρώτης ύλης, τη μονομερή επιλογή των γεωργικών αποβλήτων προς επεξεργασία, τα οποία είναι αμφιβόλου μελλοντικής επάρκειας και τον αποκλεισμό ειδών βιομάζας από την κτηνοτροφία που πλεονάζουν στην Κρήτη, την ασάφεια ως προς το είδος της χρησιμοποιούμενης πρώτης ύλης, την αλληλοεπικάλυψη των πηγών τροφοδοσίας πρώτης ύλης χωρίς παράλληλη δέσμευση εξασφάλισης από τους προμηθευτές της πρώτης ύλης και τη χρήση και ανάμειξη διαφορετικών ειδών πρώτης ύλης χωρίς προηγούμενες εμπειριστατωμένες μελέτες. Περαιτέρω προβάλλεται ότι με την προσβαλλόμενη πράξη εγκρίνονται ανεπαρκείς όροι προστασίας του περιβάλλοντος από τη λειτουργία του ένδικου έργου όσον αφορά ιδίως την έλλειψη σαφών πληροφοριών και την παράλειψη εξέτασης εναλλακτικών λύσεων για τους τρόπους αποφυγής έκλυσης οσμών κατά την προσωρινή αποθήκευση της πρώτης ύλης αλλά και κατά τη φάση ξήρανσης της βιομάζας προς αεριοποίηση, την έλλειψη μελετών και δεδομένων αναφορικά με τα προβλήματα μεταφοράς και αποθήκευσης οξυγόνου και διαχείρισης τοξικών αερίων και τέφρας, την έλλειψη αναφοράς στο ποσοστό εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα κατά τη μεταφορά των πρώτων υλών ως συνεκτιμώμενο ποσοστό ενός συνολικώς επιτρεπόμενου ποσοστού, την έλλειψη αναφοράς των μέγιστων επιτρεπόμενων ορίων τιμών αερίων ρύπων, την έλλειψη προσδιορισμού έκλυσης οσμών σε συνδυασμό με τη σκόνη, τον θόρυβο, την πίσσα, τα καυσαέρια και τις λοιπές προκαλούμενες επιβαρύνσεις από τη λειτουργία του έργου και την έλλειψη υπολογισμού του θερμικού ισοζυγίου του έργου από την προβλεπόμενη αύξηση της παραγόμενης θερμότητας στην ατμόσφαιρα.
14. Επειδή, όσον αφορά στην επάρκεια των χρησιμοποιούμενων πρώτων υλών,

περιέχεται πρόβλεψη στη μελέτη για τη χρησιμοποίηση ανά πάσα στιγμή και εναλλάξ είτε ενός είτε περισσότερων από τα προβλεπόμενα στη ΜΠΕ, επί τόπου παραγόμενα φυτικά υπολείμματα και απόβλητα, ήτοι τα προερχόμενα από πηγές ευρισκόμενες σε ακτίνα 30 χλμ από τη θέση του έργου (όπως προτάθηκε από την Επιτροπή Περιβάλλοντος και Χωροταξίας Περιφέρειας Κρήτης και έγινε αποδεκτό από το ΠΕΣΠΑ, βλ. παρ. 4.3.1.2 της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ), η μέση ετήσια παραγωγή των οποίων καταγράφεται σε μετρήσεις της ΕΛΣΤΑΤ (σελ. 38 της ΜΠΕ). Από τις πρώτες δε ύλες του έργου αφαιρέθηκε τελικώς ο αρχικώς προβλεφθείς εισαγόμενος ελαιοπυρήνας. Περαιτέρω, προβλέπεται η δυνατότητα της επιτόπου αποθήκευσης της πρώτης ύλης, η οποία εξασφαλίζει έως και 8,5 μήνες αυτονομίας σε συνθήκες 100% λειτουργίας σε περίπτωση ανάγκης (σημ 61 του προοιμίου της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ). Δεδομένου δε ότι α) στην προσβαλλόμενη ΑΕΠΟ περιέχεται πίνακας με τις μέγιστες ετήσιες ποσότητες πρώτων υλών που μπορούν να αξιοποιηθούν εναλλακτικά από τη μονάδα ώστε να είναι δυνατή η παραγωγή της προβλεπόμενης ηλεκτρικής ενέργειας (συνολικώς 21.550 τόνων βιομάζας) και β) η μονάδα θα έχει τη δυνατότητα να επιλέγει το βέλτιστο μίγμα από τις εν λόγω μέγιστες ποσότητες πρώτων υλών, σύμφωνα με τις εκάστοτε επικρατούσες συνθήκες διαθεσιμότητας, ώστε να υπάρχει συνεχής τροφοδοσία της μονάδας (βλ. Κεφ. 1 της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ), η επάρκεια των χρησιμοποιούμενων πρώτων υλών καθ' όλο τον χρόνο λειτουργίας του σχεδιαζόμενου έργου τεκμηριώνεται επαρκώς. Δεν ασκεί δε επιρροή η έλλειψη υπογεγραμμένων οριστικών συμφωνιών με προμηθευτές ήδη από το στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εφόσον μάλιστα γίνεται παραπομπή στην προσβαλλόμενη πράξη σε σειρά βεβαιώσεων από προμηθευτές με πρόθεση συνεργασίας και με αναφορά σε συγκεκριμένες ποσότητες και σημεία προέλευσης των πρώτων υλών (σημ. 44 και 64 του προοιμίου της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ). Εξάλλου, δεν προβλέπεται από τη μελέτη η ανάμιξη υλικών με αρνητικές επιπτώσεις για το περιβάλλον και πάντως δεν προβλέπεται η χρήση βιομάζας ζωικής προέλευσης (παρά μόνο σε θεωρητικό επίπεδο) που θα μπορούσε να αναμιχθεί με τη φυτική. Κατά συνέπεια είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι όλοι οι ισχυρισμοί του αιτούντος Δήμου όσον αφορά τις ελλείψεις της μελέτης ως προς το είδος και τον τρόπο χρήσης των πρώτων υλών. Περαιτέρω, όσον αφορά τις προβαλλόμενες ελλείψεις ως προς τους τρόπους πρόληψης ατυχημάτων, υπάρχουν σχετικές προβλέψεις στην οικεία ΜΠΕ (παρ. 6.5.1. της ΜΠΕ, βλ. και παρ. 1.1 και 4.3.10 της ΑΕΠΟ), όπως πυρσός ασφαλείας, πλήρες σύστημα παρακολούθησης και αυτόματου ελέγχου, πρόγραμμα εργασιών περιοδικής προληπτικής συντήρησης, επαρκής ηλεκτρική εφεδρεία σε περίπτωση βλάβης στο δίκτυο ή πυρκαγιάς κ.ά. Εξάλλου, όσον αφορά τον κίνδυνο ατυχημάτων κατά τη μεταφορά οξυγόνου, στη μελέτη αναφέρεται ρητώς ότι για τη σχεδιαζόμενη μονάδα δεν προβλέπεται μεταφορά οξυγόνου διότι η μέθοδος επεξεργασίας

συνίσταται στην αεριοποίηση και όχι στην καύση της πρώτης ύλης (σελ. 24-26 της ΜΠΕ), ενώ για όλα τα απόβλητα της μονάδας προβλέπεται η παραλαβή τους από την εγκατάσταση από ειδικώς αδειοδοτημένη εταιρεία (παρ. 3.3.2 της ΜΠΕ). Εξάλλου, κίνδυνος από την έκλυση διοξειδίου του άνθρακα δεν υφίσταται, σύμφωνα με τη μελέτη, διότι το εν λόγω αέριο θερμοκηπίου είναι το ίδιο με το απορροφώμενο κατά την καλλιέργεια της πρώτης ύλης και συνιστά ανθρακικά ουδέτερη πηγή (παρ. 4.1.2. και 11.2.1 της ΜΠΕ), ενώ και οι κίνδυνοι από την εκπομπή αέριων ρύπων (μονοξειδίου άνθρακα, διοξειδίου θείου, οξειδίων αζώτου) και στερεών σωματιδίων αντιμετωπίζονται επαρκώς από τη μελέτη με αναφορά στην τήρηση των οικείων εθνικών και ενωσιακών νομοθετημάτων που θεσπίζουν όρια ασφαλείας (παρ. 6.5.5. της ΜΠΕ και 4.3.5.11 της ΑΕΠΟ), συγχρόνως δε προβλέπεται και τακτική μέτρηση όλων των ρύπων και αποθήκευση των αποτελεσμάτων των μετρήσεων σε ηλεκτρονικό αρχείο, με μέθοδο που περιγράφεται πλήρως στη μελέτη (παρ. 11.2.1 της ΜΠΕ). Ομοίως περιγράφεται στη μελέτη ο τρόπος αποφυγής των επιπτώσεων στο περιβάλλον από την έκλυση οσμών, σκόνης, θορύβου, πίσσας και καυσαερίων (παρ. 6.5.4-6.5.6. της ΜΠΕ), τεκμηριώνεται δε από την παρατιθέμενη βιβλιογραφία για τα ακριβή τεχνικά πρότυπα στα οποία βασίζεται η μελέτη (σελ. 169-170), ενώ συνυποβάλλονται και θερμικά ισοζύγια (πίνακες 23 και 25 στις σελίδες 66 και 68 της ΜΠΕ). Με τα παραπάνω δεδομένα, οι τιθέμενοι με την προσβαλλόμενη πράξη περιβαλλοντικοί όροι παρίστανται ακριβείς, εφικτοί, δεσμευτικοί και ελέγξιμοι κατά το άρθρο 2 παρ. 7 του ν. 4014/2011, συσχετιζόμενοι δε με το συγκεκριμένο έργο, το οποίο, ως μη οχλούσα δραστηριότητα (μικρότερη των 0,5 MW), δεν περιορίζεται ούτε από τις ειδικότερες προβλέψεις του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ (κατά το άρθρο 3 παρ. 1 γ του ΕΧΠ για τις ΑΠΕ που παραπέμπει στο άρθρο 2 παρ. 1 γ της ΚΥΑ 19500/2004, Β΄ 1671), πληρούν τις προϋποθέσεις της συμβατότητας με την κείμενη νομοθεσία και της αναλογικότητας σε σχέση με το μέγεθος και το είδος του έργου. Όλοι δε οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι ισχυρισμοί και λόγοι ακυρώσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Καθ' ο μέρος δε με τους ίδιους λόγους ακυρώσεως προβάλλεται ότι υφίστανται περαιτέρω τεχνικά ζητήματα, τα οποία δεν εξετάστηκαν παντάπασι ή επαρκώς ή χρήζουν βελτιώσεως, δηλαδή ζητήματα τα οποία είναι ανέλεγκτα ακυρωτικώς, οι σχετικοί λόγοι ακυρώσεως είναι απορριπτέοι και ως απαράδεκτοι. Εξάλλου, η ως άνω τεκμηριωμένη χρησιμοποίηση τεχνολογίας φιλικής προς το περιβάλλον, σε συνδυασμό με την εφαρμογή των κριτηρίων του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τη χωροθέτηση μονάδων βιομάζας, όπως εκτίθενται ανωτέρω, αποτελούν επαρκή αιτιολόγηση της προτεινόμενης επιλογής εκ μέρους της Διοίκησης. Εφόσον μάλιστα ο αιτών Δήμος δεν αντιπρότεινε κατά το στάδιο της διαβούλευσης συγκεκριμένες εναλλακτικές λύσεις για τη χωροθέτηση και λειτουργία του έργου αλλά με την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως φαίνεται να αντιτίθεται

γενικώς στην εκτέλεση έργων αξιοποίησης βιομάζας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, δεν ήταν ούτε καθίσταται αναγκαία η περαιτέρω εξέταση από τη Διοίκηση εναλλακτικών λύσεων, όπως αβασίμως προβάλλεται (πρβλ. ΣτΕ 1208/2017).

15. Επειδή, κατόπιν απορρίψεως όλων των προβαλλόμενων λόγων ακυρώσεως η κρινόμενη αίτηση πρέπει ν' απορριφθεί και να γίνει δεκτή η παρέμβαση.